

ΠΥΡΟΒΟΛΟΝ ΤΟΥ ΟΥΡΒΑΝΟΥ

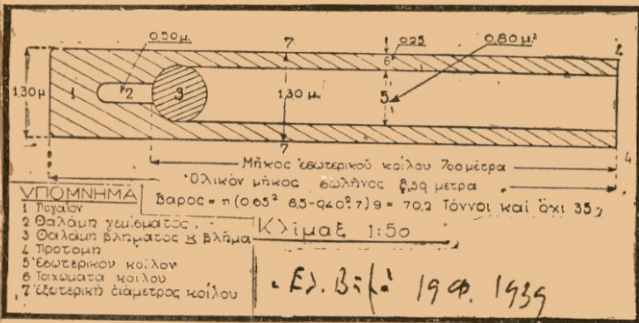
...ισαρά του εν αποπράττει...
 τήγου κ. Χρήσι, όστις ήλεγξε από της
 έπιστημονικής των πλευράς τας βεβαιώ-
 σεις των Ιστορικών περί των διαστά-
 σεων του χρησιμοποιηθέντος διά την
 εκπόρθησιν της Κωνσταντινουπόλεως πυ-
 ροβόλου του Ουρβανού, λαμβάνμεν και
 δημοσιεύομεν την κάτωθι έπιστολήν:

Κύριε Διευθυντά,

Είς το πρόσφατον φύλλον σας ανέ-
 γινωσα και πάλιν λεπτομερείας επί του
 πυροβόλου του Ουρβανού, τας όποι-
 ας είχε την καλωσύνην να σας στείλλη
 προς δημοσιεύσιν αναγνώστης σας ύ-

πρίσκειται εντός μετά το πυγαιόν, πο-
 γαιόν δέ όνομάς μετά το όπισθιον μέρος
 του πυροβόλου το φράσσον τον σωλή-
 να. Κλείων τας όλλγας ταύτας γραμ-
 μάς έπιθευώ να τονίσω και πάλιν ότι ή
 τεχνική της έποχής εκείνης δέν ήτο εις
 θέσιν να χύση πυροβόλον βάρους 70
 τόννων ώς το περιγραφόμενον υπό του
 «Ιστορικού».

Εάν, κ. Διευθυντά, τά όλλγα ταύτα
 δέν άρκούν προς τελικήν διαφώτισιν με-
 ρικών έκ των αναγινωστών σας και έ-
 πειδή δέν εινε δυνατόν να διεξαχθή
 τεχνική έπιστημονική συζήτησις εις τόν
 ήμερήσιον τύπον, άκούωντας δέ νομίζω
 κατεχράσθημεν της φιλοετίας σας, πα-

Πώς κατά τόν «Ιστορικών» ήτο τό πυροβόλον του Ουρβανού

πογραφόμενος «Ιστορικός». Επιτρέψα-
 μεν μου να παρατηρήσω ότι τά δημο-
 σιεύματα ταύτα μόνον σύγχυσις προ-
 καλούν και εις ουδέν καταλήγουσιν. Έ-
 κείνο τό όποιον έτόνισα εις τό προηγού-
 μενόν μου σημείωμα, εινε ότι αι πλη-
 ροφοριαί των Ιστορικών δέν άντέχουν
 εις έπιστημονικών έλεγχον, έπιδράζουσιν
 δέ μόνον άπτήχησις μυθευμάτων περί
 τό πυροβόλον τούτου, τας όποι-
 ας έδημιούργησεν ή φαντασία του λαού. Έ-
 πανερχόμενος επί τού θέματος τούτου
 ό αναγνώστης σας «Ιστορικός» έκλεμ-
 βάνει τά μυθεύματα ώς πραγματικά
 και εισέρχεται εις λεπτομερείας δια-
 φεγουσάσας την άρμόδιότητα του. Ούτω
 επαυξάνει τό διαμέτρημα του φαντα-
 στικού μεγέθους πυροβόλου τούτου εις
 0.80 μέτρα και όρίζει τό μήκος του
 πυροβόλου από της βάσεως του πυ-
 γαιού μέχρι της προτομής ότι εινε 8.5
 μέτρα. Προς τούτοις όρίζει την έσωτε-
 ρικήν διάμετρον του σωλήνος [του ό-
 ποίου όρίζει και τό σχήμα] ότι εινε
 1.30 μέτρα και ότι εινε ή
 αυτή περίπου και έσον τό μήκος του
 πυροβόλου. Τέλος όρίζει και τό όλικόν
 του πυροβόλου έξ ου ήτο κατασκευασ-
 μένον [όρειχάλκου] και ότι έζύγισε 35
 τόννους. Προς απόδειξιν τού άνεπιστη-
 μονικού τού δημοσιεύματος τούτου έπι-
 τρέψατέ μου να παρατηρήσω τά έπό-
 μενα: Τό βάρος του πυροβόλου επί τη
 βάσει των άνωτέρω δεδομένων αριθ-
 μών του όπογραφομένου «Ιστορικού»
 εινε άκράτως διπλάσιον του όριζόμε-
 νου. Πράγματι θεωρούντες τον όγκον
 του πυροβόλου ως διαφοράν δύο κυλιν-
 δρων [βλέπε σχήμα] μήκους του μόν
 ένός 8.5 μέτρων και διάμετρον 1.30
 μέτρων, του δέ έτέρου μήκους 7
 μέτρων και διάμετρον 0.80 μέτρων,
 και ότι τό ειδικόν βάρος του ό-
 ρειχάλκου εινε περίπου 9, έχομεν
 $\pi(0.65285 - 24027)9 = 70.2$
 τόννοι.

Τέλος άς μου έπιτραπή να παρατη-
 ρήσω ότι εις τό σημείωμα του όπο-
 γραφομένου «Ιστορικός» έπικρατεί και
 τελεία σύγχυσις περί την όνομασίαν
 των διαφόρων μερών του πυροβόλου,
 ούτως ώστε αι διδόμεναι όπ' αυτού
 πληροφοριαί να καθίστανται και άσα-
 φεις. Γράφει «Μήκος του πυροβόλου από
 της βάσεως του πυγαιού μέχρι προτο-
 μής 8 έως 8.5 μέτρα». Πρόκειται άρα
 περί του μήκους του έσωτερικού κοί-
 λου λογιζόμενον από του πυθμενίου
 της θαλάμης γεμισμάτος μέχρι της
 προτομής [όπότε τό βάρος του πυροβό-
 λου θα εινε ακόμη μεγαλειότερον], ή
 πρόκειται περί του όλικού μήκους του
 πυροβόλου από της όπισθιας τομής του
 πυγαιού μέχρι της προτομής; Η άσά-
 φεια γίνεται έτι μεγαλειότερα εις τόν
 προσδιορισμόν της διαμέτρος του έσω-
 τερικού κοίλου, ήτις όρίζεται ως έξης:
 «Έσωτερική διάμετρος του κοίλου κατά
 μέν την προτομήν [και έπέχει] — έ-
 κεί ένθα ένεκάθητο τό βλήμα — κλπ.».
 Προτομή του πυροβόλου όνομάζεται τό
 μέτωπον του πυροβόλου, ή προσθία το-
 μή, ήτις ουδέμιαν έχει σχέση με τό έσω-
 τερικόν του κοίλου, τό βλήμα έχάθε-
 ται εις την θαλάμην βλήματος. Όσον
 άφορρά την γόμωσιν, ως γράφει, αυτή
 δέν τίθεται εις τό πυγαιόν, άλλα εις
 την θαλάμην γεμισμάτος, ή άγια εις

ρακαλώ να σημειωθή ότι είμαι εις την
 διάθεσιν ούουδήποτε ένδιαφερομένου
 και είμαι πρόθυμος να παράχω οίαν-
 δήποτε πληροφορίαν, εάν ήθελε μου
 ζητηθή, έγγραφως ή και προφορικώς.

Μετά τιμήν

ΑΡΗΣ ΧΡΟΝΗΣ

καθηγητής της πυροβολι-
 κής εις τά στρατιωτικά σχολεία
 Ευελπίδων και Ύπαξιωματικός

ΣΗΜΕΙΩΣΙΣ «ΕΛ. ΒΗΜΑΤΟΣ». —
 Δημοσιεύοντες την άνωτέρω έμπεριστα-
 τωμένη έπιστολήν θεωρούμεν και ήμεις
 τεραταίζομένην την σχετικήν συζήτη-
 σιν. Ημεις παρετάξαμεν ότι αναφε-
 ρουσιν αι Ιστορικά πηγαί διά τό πυρο-
 βόλον του Ουρβανού. Ό ειδικός έπι-
 στολογράφος μας πρόβη εις έπιστημο-
 νικών έλεγχον του περιεχομένου των Ι-
 στορικών αυτών πηγών. Πού εύρίσκει-
 ται ή αλήθεια; Άς άποφανθούσιν οι ει-
 δικοί.

Ό υπό τό ψευδώνυμον «Ιστορικός»,
 έξ άλλου, του όποίου έπιστολήν έδημο-
 σιεύσαμεν πρό ήμερών, σχετικήν με την
 κατασκευήν και τόν όγκον του μεγάλου
 πυροβόλου του Ουρβανού, τό όποιον Μω-
 σάμης ό πορθητής έχρησιμοποίησε διά
 να καταρπίη τά τείχη της Κωνσταν-
 τινουπόλεως, διά περισσότερας πληρο-
 φορίας μάς παρέπεμφεν εις την υπό τόν
 τίτλον «Τό πυροβολικόν κατά την δύσιν
 της μεσαιωνικής ήμών Ιστορίας» έκδο-
 θείσαν τό 1928 υπό της «Ναυτικής Έ-
 πιθεωρήσεως» μελέτην και βραβευσθεϊσαν
 υπό της Ακαδημίας Αθηνών. Η μελέτη
 αυτή, ως γνωστόν, εινε έργον του ση-
 μερινού γενικού επιτελάρχου του Β.
 Ναυτικού, όπωναρχου κ. Άλεξ. Σα-
 κελλαρίου και άποτελεί πράγματι τό
 πολυτιμότερον εις την γλώσσαν μας
 βοήθημα δι' όσους θέλουν να παρακο-
 λουθήσασιν την εξέλιξιν του πυροβολικού
 εις τά πρώτα τού βήματα, εις τας πρώ-
 τας του εμφανίσεις εις τά πεδία των
 μαχών, και συγκεκριμένως από της ά-
 νακαλύψεως της πυριτίδος μέχρι της
 άλώσεως και της άχυρώσεως του Έλλη-
 σπόντου υπό του Μωσάμης. Την δέ Ιδι-
 αιότεραν της αξίαν άντίει άφ' ένός από
 την έμπεριστάτωμένην χρήσιν των πη-
 γών, και άφ' έτέρου από τας ειδικάς
 γνώσεις του συγγραφέως, αι όποιαι
 του έπιτρέπουσιν από τό πλήθος των άσα-
 φών και πολλάκις άλληλοσυγκρουομέ-
 νων πληροφοριών να διακρίνη τό όρ-
 θόν και λογικόν εις κάθε έταξαζόμενον
 ζήτημα. Άπό τας 109 σελίδας της, αι
 70 και πλέον, εινε αφιερωμένα εις την
 εξέτασιν του ρόλου που έπαίει τό πυ-
 ροβολικόν εις την άλλωσιν και εις Ιδιαι-
 τερα κεφάλαια γίνεται έκτενής λόγος
 περί του πυροβόλου του Ουρβανού, τό
 όποιον, κατά την ρητήν μαρτυρίαν του
 Κριτοβόλου, κατασκευάσθη έξ όρειχάλ-
 κου και κατά τά συμπεράσματα του
 κ. Σακελλαρίου θα είχε μήκος από της
 βάσεως του πυγαιού του μέχρι της προ-
 τομής του 8—8.5 μέτρων, έσωτερικήν
 διάμετρον του κοίλου, κατά μέν την
 προτομήν 80—85 εκατοστών του μέτρου,
 κατά δέ τό πυγαιόν 30 εκατοστών, έ-
 ξωτερικήν 1.25—1.30 μέτρων, βάρος
 35 τόννους και βάρος βλήματος 670—
 800 γούλιαρίμων.